

УДК 338.48(477+460)

**Карпович Н. О., студентка 1 курсу гр. ТЗ-11, ФБСО
Науковий керівник: к. і. н., доц. кафедри туризму та
готельно-ресторанної справи Любченко В.В.
Державний університет «Житомирська політехніка»**

Сільський зелений туризм в Україні та Іспанії: порівняння особливостей та тенденцій

Україна, яка багата на природні та рекреаційні ресурси, має всі передумови для успішного розвитку сільського зеленого туризму. У нашій країні налічується близько 150 тис. потенційних учасників такого туризму. За даними Державної служби статистики України в сільській місцевості спостерігається щорічне зменшення населення на 9%. Вирішення цих проблем потребує підтримки з боку державної влади та громадськості.

Сільський зелений туризм сприяє економічному розвитку та процвітання країни, вирішуючи ряд питань пов'язаних з:

- збільшенням робочих місць у селах;
- збільшенням доходів та середнього рівня проживання при невеликих затратах;
- можливістю реалізувати місцеву продукцію туристам, отримуючи від цього дохід;
- організацією збільшення охорони місцевих історичних пам'яток, збереження місцевих звичаїв та традицій, фольклору, народних промислів;

Першим і поки що єдиним спеціальним програмним відомим документом щодо сільського зеленого туризму в Україні є наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження Плану заходів Мінагрополітики України щодо розвитку сільського зеленого туризму на період до 2015 року» № 24 від 18.01.2013 р., яким було передбачено виконання ряду заходів. Зокрема, підготовка фахівців для роботи у сфері сільського зеленого туризму, участь у проведенні презентації продукту сільського зеленого туризму в регіонах серед населення з метою формування попиту; залучення фермерських та особистих селянських господарств до надання послуг у сфері сільського зеленого туризму та розробка дорожньої карти щодо функціонування сільського туризму в Україні. Такі заходи сприяли популяризації, розвитку даного виду туризму та створенню садиб в кожній області України. Серед найпопулярніших сьогодні: **садиба «Полісся»**, (с. Рудня-Вороб'ївська, Житомирська область) гостям пропонують прогулянки на кінній підводі, екскурсії на автомобілі по цікавих місцях та майстер-класи; **садиба «Поліська хата»** (с. Городське, Коростишівський район, Житомирська область) до послуг туристів: народні свята в аутентичному оформленні, майстер-класи (писанкарство, вишивка, розпис по склу, витинанка, художня обробка шкіри), культурні акції і фестивалі; **етнопоселення «Старий хутір»** (с. Опішня, Полтавська область) гостям пропонують страви національної кухні та різноманітні варіанти проведення дозвілля: баня, майстеркласи з гончарства, екскурсії, також можна рибалити і кататись на велосипедах, є дитячий майданчик та місце для кемпінгу; **ретрит-центр «Маленький Тибет»** (с. Ясіня, Закарпатська область) вміщує в себе багато варіантів дозвілля, а саме: екскурсії на водоспад, майстер-класи з малювання та мозаїки, лазні, вечірні посиденьки біля вогнища; **садиба «Перлина степу»**, (с. Славянка, Дніпропетровська область) варіанти дозвілля: риболовля, похід у сауну, сон на вуликах, готування на грилі та ін.

Більш детально кількість садиб сільського зеленого туризму представлені у Таблиці 1

Таблиця 1

Кількість садиб сільського зеленого туризму по регіонах України станом на 2021

Область	Кількість садиб	Область	Кількість садиб
Вінницька	1	Черкаська	5
Волинська	2	Чернівецька	15
Дніпропетровська	1	Чернігівська	2
Закарпатська	7	Рівненська	45
Запорізька	-	Житомирська	30
Івано-Франківська	163	Київська	178
Кіровоградська	2	Донецька	-
Львівська	23	Луганська	-
Миколаївська	1	Хмельницька	5
Одеська	-	Херсонська	-
Полтавська	3	Тернопільська	3

Джерело: сформовано автором на основі [4]

Секція 6. Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: виклики та майбутні можливості

Звернувши увагу на дані в Таблиці 1, можемо помітити відсутність садиб сільського зеленого туризму у Запорізькій, Одеській та Херсонській областях. Дана ситуація зумовлена пандемією COVID-19. Станом на 2020 рік у цих областях функціонувало дві, та по одній садибі відповідно. Карантинні обмеження зумовили відсутність відвідувачів та негативно вплинули на функціонування садиб, що призвело до їхнього закриття.

Розвиток сільського зеленого туризму в світі почався з другої половини ХХ століття, коли в Англії була створена концепція «Bed & Breakfast» - проживання близько 7 днів в порожніх кімнатах будинків незалежно від їх розташування. Іспанія використовує схожу концепцію до англійської:

Bed & Breakfast cottage - це найнятий котедж у курортно-рекреаційній зоні, на території, яка має статус сільській місцевості або відноситься до курорту, зазвичай розташований на березі моря, озера або в горах.

Bed & Breakfast farm vacation – це сімейний відпочинок з дітьми в мальовничій сільській місцевості з цінними рекреаційними ресурсами. Надає можливість відпочинку у «домашній» атмосфері дітей різних вікових груп окремо від батьків.

Bed & Breakfast farmstay - має на меті проживання у будинку фермера або у кемпінгу на території фермерського господарства. Відвідувачі вживають в їжу продукти, вирощених самим господарем садиби, приймають участь у сільськогосподарських роботах на фермі.

Bed & Breakfast homestay – це наперед проживання в будинку господаря сільської садиби спільного з його сім'єю в окремих кімнатах для гостей. Для відвідувачів проводять знайомство з традиціями культурою, побутом тієї сім'ї з якою проживають.

В Іспанії сільський зелений туризм вважається одним із додаткових секторів туріндустрії, і в останні роки помітний його значний ріст. Підтримка цього туристичного продукту Генеральним секретаріатом по туризму та адміністраціями автономій призвела до того, що тільки за період 1999—2000 років відбулося збільшення цього сектора ринку на 20%.

Сільський (зелений) туризм в Іспанії найбільше розвинений в провінціях Аліканте, Гуадалест; Валенсія, Альпуенте; Кастельйон, Сан-Матео.

Іспанському сільському туризму притаманні довгі піші маршрути, наприклад: маршрут в районі Гуадалест, який охоплює собою такі ключові точки як Бенімаурель, Беніфато, Абдед, Конфрарес; маршрут довжиною 46 км в Альпуенте, який проходить через Корколіла, Ла-Ерруела, Лос-Вільярес, Сагора; Сан-Матео є початковим пунктом в маршруті, який проходить через Ла-Садьса, Куевас-де-Вінорам, Канет-ло-Роч, Тірана.

Що українському сільському туризму варто запозичити в іспанського:

1. Створення мережі туристичних маршрутів із чіткими позначеннями і туристичних інфоцентрів сприяло б ще більшій популяризації даного туризму.
2. Маркетинг через соціальні мережі, веб-сайти, міжнародні платформи бронювання.
3. Україні як і Іспанії варто використовувати еко-дружні практики, а саме сонячні панелі, екологічні матеріали, адже це мінімізує вплив на навколишнє середовище.

Що іспанському сільському туризму варто запозичити в українського:

1. Іспанія має свої святкові традиції, але більше інтегрування місцевих фестивалів у туристичні програми може зробити досвід глибшим і цікавішим для туристів.
2. Іспанський туризм може вчитися пропонувати більше варіантів для мандрівників з обмеженим бюджетом, забезпечуючи високий рівень якості послуг при доступних цінах.

Проте, радикально модифікувати сільський туризм в Україні чи Іспанії не варто. На нашу думку, набагато важливіше зберегти ідентичність та автентичність, це надасть певні особливості для кожного регіону.

Список використаних джерел:

1. Розвиток сільського зеленого туризму в Україні та Європі. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/parubok.htm
2. Європейський банк реконструкції та розвитку. URL: <http://www.ebrd.com/>
3. Зелений туризм в Україні: добірка сільських та етно садиб для відпочинку. URL: <https://cutt.ly/PeFOqG3X>
4. Туристична діяльність в Україні у 2020-2021. Державна служба статистики України, 2021. 272 с.
5. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження Плану заходів Мінагрополітики України щодо розвитку сільського зеленого туризму на період до 2015 року». №24 від 18.01.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0024730-13>
6. Культурно-мистецький центр «Поліська хата». URL: <https://cutt.ly/MeFOww6J>
7. Рутинський М. Й., Зінько Ю. В. Зелений туризм К.: Знання, 2008. 271 с. URL: https://tourlib.net/books_green/siltur.htm
8. Сільський туризм в Іспанії: Аліканте, Валенсія, Кастельйон. URL: <https://alegria-realestate.com/uk/articles/tourism-in-spain/rural-tourism-in-spain>